

УДК 336.732

Добровольська О.В.*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів**Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК В УКРАЇНІ

Стаття присвячена правовим засадам створення та забезпечення діяльності кредитних спілок в Україні. Розкрито зміст статуту кредитної спілки та вимоги, яким статут повинен відповідати. Визначено умови реорганізації та ліквідації кредитної спілки. Розглянуто передумови виникнення Національної асоціації кредитних спілок України та основні напрями її діяльності.

Ключові слова: кредитна спілка, статут кредитної спілки, реорганізація кредитної спілки, ліквідація кредитної спілки, асоціації кредитних спілок.

Добровольская Е.В. ПРАВОВОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КРЕДИТНЫХ СОЮЗОВ В УКРАИНЕ

Статья посвящена правовым нормам создания и обеспечения деятельности кредитных союзов в Украине. Раскрыты содержание устава кредитного союза и требования, которым устав должен соответствовать. Определены условия реорганизации и ликвидации кредитного союза. Рассмотрены условия возникновения Национальной ассоциации кредитных союзов Украины и основные направления ее деятельности.

Ключевые слова: кредитный союз, устав кредитного союза, реорганизация кредитного союза, ликвидация кредитного союза, ассоциации кредитных союзов.

Dobrovol's'ka O.V. LEGAL SUPPORT OF ACTIVITY OF CREDIT UNIONS IN UKRAINE

The article is devoted to legal norms create and support credit unions in Ukraine. Contents of the Charter of the credit Union and the requirements that the Statute must meet. Defined terms of reorganization and liquidation of the credit Union. The conditions of appearance of the National Association of credit unions of Ukraine and the main directions of its activity.

Keywords: credit society, charter of the credit Union, reorganization of the credit Union, liquidation of the credit Union, Association of credit unions.

Постановка проблеми. Фінансовий ринок України знаходиться у стадії формування. Він ще не має всього розмаїття фінансових посередників, які є в розвинутих країнах. Існуючі в нашій державі фінансові установи не повністю задовольняють сучасні потреби у фінансових послугах. Особливо це стосується потреб населення.

Крім нас самих, ніхто не здатний вирішити наші проблеми – ця думка не нова, але її справедливість залишається незмінною. Разом можна вирішити і фінансові труднощі. Для цієї мети створюється кредитна спілка – організація, що має на меті захист фінансових інтересів своїх членів та дає їм можливість заощаджувати кошти та брати позички.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблеми становлення й розвитку інституту фінансового посередництва в умовах перехідної економіки присвячені праці багатьох вітчизняних науковців: О. Василюка, Б. Івасіва, Б. Луцишина [5], І. Лютого та інших. Утім, в українській економічній літературі ще немає комплексного дослідження функціонування інституту небанківських фінансових посередників. У своїх працях провідні вітчизняні вчені-економісти О. Гавриленко [4], Б.А. Дадашева [1], Г. Захарченко, О. Корніюк [3], А. Оленчика [6], О. Овчіннікова [4] звертали увагу на організаційно-економічні питання кредитних спілок, історичні аспекти кредитно-кооперативного руху, проводили наукові дослідження щодо порівняльного аналізу кредитно-кооперативних систем інших країн та особливої ролі кредитної спілки на фінансовому ринку. Зокрема, особливої уваги сьогодні потребують проблеми створення та розвитку кредитних спілок в Україні.

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати дослідження, яке полягає у вивченні правових засад створення та забезпечення діяльності кредитних спілок в Україні, розкритті положень статуту кредитної спілки та вимог, яким

статут повинен відповідати; визначенні умов реорганізації та ліквідації кредитної спілки, а також розгляді передумов виникнення Національної асоціації кредитних спілок України та основних напрямів її діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Створення кредитної спілки найбільш перспективне, якщо ініціатором її створення виступить група осіб, які мають досвід роботи в банківських структурах.

Законом України «Про кредитні спілки» визначено організаційні засади створення та припинення діяльності кредитних спілок.

Кредитна спілка створюється на підставі рішення установчих зборів. Чисельність засновників (членів) кредитної спілки не може бути менше ніж 50 осіб, які, відповідно до цього Закону, можуть бути членами кредитної спілки та об'єднані хоча б за однією із таких ознак: мають спільне місце роботи чи навчання або належать до однієї професійної спілки, об'єднання професійних спілок, іншої громадської чи релігійної організації або проживають в одному селі, селищі, місті, районі, області.

Рішення про створення кредитної спілки оформляється протоколом установчих зборів, який підписують голова та секретар зборів.

Невід'ємною частиною протоколу є реєстр осіб, які брали участь в установчих зборах (список засновників). У реєстрі обов'язково зазначаються прізвище, ім'я та по батькові особи, дані її паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця, адреса та інші відомості, що підтверджують наявність ознак, зазначених у частині першій цієї статті. Дані про особу засвідчуються її особистим підписом.

Установчі збори затверджують статут кредитної спілки, обирають її органи управління, уповноважують осіб для проведення державної реєстрації, вирішують інші питання, пов'язані із створенням кредитної спілки.

Порядок створення кредитної спілки такий:

1. Громадяни та фізичні особи, які виявили бажання утворити спілку, формують організаційний комітет, в обов'язки якого входить підготовка проекту статуту, техніко-економічного обґрунтування, прийом заяв про вступ до спілки, підготовка та проведення загальних організаційних зборів.

2. Організаційний комітет має право встановлювати розміри вступних внесків. Ці кошти призначені для покриття організаційних витрат на утворення спілки та організацію її господарської діяльності. Звіт про використання коштів подається на розгляд загальних зборів.

3. Загальні збори приймають рішення про прийом в члени спілки, затверджують статут, обирають органи управління [3, с. 76].

Кредитна спілка підлягає державній реєстрації у порядку, передбаченому чинним законодавством, а саме:

1) організувати ініціативну групу з кількох осіб. Бажано, щоб у групу входили особи, які знають економіку, право, бухгалтерію. До установчих зборів вони повинні ознайомитися з чинним законодавством про кредитні спілки і в міру можливості з практикою діяльності існуючих кредитивних спілок. Ініціативна група здійснює підготовчу роботу з проведення установчих зборів спілки. У першу чергу це підготовка проектів установчих документів і залучення необхідної кількості однодумців;

2) провести загальні установчі збори, на яких прийняти обов'язкові рішення і зафіксувати їх у протоколі зборів, зокрема:

- рішення про заснування кредитної спілки з відповідною назвою, за яке повинні проголосувати не менше 50 осіб, які беруть участь у зборах, оскільки саме у такому складі може бути створена спілка;

- рішення про затвердження угоди про заснування спілки та її статуту. Угода про заснування спілки є обов'язковим документом, який подається до органи реєстрації;

- рішення про обрання керівних органів. Як правило, за статутом до правління кредитної спілки входять 5 членів, до кредитного комітету – 3 члени, до наглядового комітету – 3 члени;

- рішення про обрання кількох уповноважених учасників, як правило, членів обраного правління, для підписання від імені засновників спілки засновницької угоди [2, с. 107].

Крім того, установчі збори можуть приймати інші рішення, які, на думку засновників, необхідні: затвердити порядок покриття витрат на реєстрацію; затвердити положення про роботу окремих органів управління та формування спеціальних фондів; визначити структуру та політику надання послуг тощо.

За результатами проведення установчих зборів складається протокол, який підписують голова та секретар. До протоколу додається список учасників зборів. Крім прізвища, ім'я та по батькові кожного учасника у додатку наводяться його паспортні дані;

3) погодити статут кредитної спілки з відповідним регіональним управлінням Національного банку України та підписати угоду про її заснування. Для цього необхідно подати клопотання до Національного банку України [1, с. 17].

Зміст статуту кредитної спілки повинен відповідати вимогам, які висуваються до нього у відповідних статтях Цивільного кодексу та нормативних актах щодо функціонування кооперативних підприємств з урахуванням їх специфіки, а також низки положень, які відсутні у цих актах, але стосуються

фінансово-кредитної діяльності з урахуванням практики та досвіду роботи кредитних спілок.

У статуті кредитної спілки можуть бути передбачені інші положення, які стосуються діяльності кредитної спілки і не суперечать законодавству України.

При підготовці статуту кредитної спілки в основному слід орієнтуватися на текст типового статуту кредитної спілки, щоб уникнути проблем при погодженні статуту у регіональному управлінні НБУ.

Особливо це стосується питань, пов'язаних із фінансовою діяльністю кредитної спілки.

Статуту кредитних спілок повинні містити такі обов'язкові положення:

- офіційну назву спілки;
- місцезнаходження та територію діяльності;
- предмет, мету та термін діяльності;
- порядок та умови прийому в члени, закінчення членства, зокрема підстави та порядок виключення з членів спілки;

- права, обов'язки та відповідальність членів спілки;

- склад, порядок створення, компетенцію та відповідальність органів управління спілкою, порядок прийняття рішень;

- відповідальність спілки перед її членами;

- розмір, склад та порядок внесення вступних внесків та відповідальність членів спілки за порушення зобов'язань щодо їх внесення;

- порядок повернення пайових накопичень при виході із спілки;

- джерела формування та порядок використання майна;

- фонди, що створюються спілкою, та порядок їх формування;

- порядок розподілу доходів;

- перелік послуг, що надаються спілкою;

- організація фінансово-кредитної діяльності спілки;

- дата початку та закінчення фінансового року;

- організація обліку та звітності у кредитній спілці;

- порядок і умови реорганізації та ліквідації кредитної спілки [4, с. 201].

Статут кредитної спілки за рішенням засновницьких зборів може містити інші положення, що не суперечать діючому законодавству.

Зміни та доповнення до статуту вносяться за рішенням загальних зборів та підлягають реєстрації у встановленому порядку. Зміна кількості членів спілки та величини пайового капіталу не зумовлює перереєстрацію статуту. Копія статуту видається кожному члену, а також повинна знаходитися в доступному для ознайомлення місці.

Погодження статуту кредитної спілки з регіональним управлінням Національного банку України здійснюється відповідно до наказу Голови Правління НБУ від 17.03.94 № 41 «Положення про погодження статуту кредитних спілок з питань кредитування та розрахунків і надання позик кредитними спілками» [7, с. 8]. Під час розгляду статуту Національний банк України ретельно перевіряє:

- склад засновників (не менше 50 осіб);

- джерела коштів для формування позикового, резервного та інших фондів;

- кредитні операції;

- функції загальних зборів, правління, кредитного та наглядового комітетів з питань кредитування та розрахунків [3, с. 75].

При виявленні невідповідності між статутом, вимогами чинного законодавства та нормативними ак-

тами НБУ Національний банк України у письмовій формі надає кредитній спілці, а за необхідності і органу державної реєстрації, свій висновок з питань кредитування і розрахунків.

У разі погодження статуту на титульній сторінці трьох примірників НБУ ставить візу: «Статут кредитної спілки (назва) з питань кредитування та розрахунків погоджено».

Щодо підписання засновницької угоди, то часто виникає ситуація, коли нотаріуси вимагають, щоб угоду підписували всі учасники установчих зборів, зазначені у додатку до протоколу. Усі 50 учасників установчих зборів не повинні підписувати засновницьку угоду. Це підтверджується і тим, що у зв'язку з листом на адресу всіх регіональних управлінь НБУ від 02.08.99 № 23011/107 про внесення змін до «Положення про погодження статуту кредитних спілок з питань кредитування та розрахунків і надання позик кредитними спілками» слова «склад засновників, який має бути не менш, ніж 50 осіб» замінити на «склад кредитної спілки може бути створений у кількості не меншій, ніж 50 осіб» [8, с. 5].

Для реєстрації кредитної спілки потрібно подати такі документи: заяву, угоду про заснування, погоджений з НБУ статут кредитної спілки, відомості про склад статутних органів (окремо або в протоколі установчих зборів), загальну чисельність членів кредитної спілки (окремо або у вигляді додатку до протоколу установчих зборів), документи про сплату реєстраційного збору.

Оскільки кредитні спілки мають місцевий статус, їх реєстрація відбувається за нормами, згідно з якими здійснюється легалізація діяльності місцевих громадських організацій.

Кредитна спілка припиняє діяльність шляхом її реорганізації (злиття, приєднання, поділу) або ліквідації. Кредитна спілка вважається такою, що припинила свою діяльність, після внесення запису до Державного реєстру.

Реорганізація кредитної спілки провадиться за рішенням її вищого органу управління. Ліквідація кредитної спілки провадиться:

- за рішенням її вищого органу управління;
- на підставі рішення Уповноваженого органу про скасування державної реєстрації кредитної спілки у зв'язку з виявленими фактами фальсифікації чи викривлення інформації, яка була подана кредитною спілкою на момент її державної реєстрації і мала істотне значення для прийняття відповідного рішення Уповноваженим органом. Таке рішення Уповноваженого органу може бути оскаржене кредитною спілкою в суді;
- за рішенням суду, в тому числі у разі заняття діяльністю без відповідної ліцензії чи діяльністю, забороненою законом, в разі неплатоспроможності кредитної спілки, в інших випадках, передбачених законом, за поданням Уповноваженого органу, позовом членів або кредиторів кредитної спілки.

У разі прийняття рішення про ліквідацію кредитної спілки за рішенням її вищого органу управління він повинен невідкладно письмово повідомити про це Уповноважений орган, який вносить до відповідного державного реєстру відомості про те, що кредитна спілка перебуває у процесі припинення її діяльності. Крім того, у повідомленні мають міститися пропозиції стосовно комісії або особи щодо припинення діяльності кредитної спілки (ліквідаційна комісія, ліквідатор тощо) (далі – комісії), порядку та строків припинення.

Уповноважений орган повинен протягом 5 днів з дня надходження такого повідомлення погодити його або внести свої пропозиції.

Виконання функцій комісії може бути покладено на спостережну раду кредитної спілки.

З моменту призначення відповідної комісії до неї переходять повноваження щодо управління справами кредитної спілки. Комісія від імені кредитної спілки, яка припиняє діяльність, виступає у суді.

Комісія розміщує у відповідних засобах масової інформації, в яких публікуються дані про державну реєстрацію кредитної спілки, що припиняє діяльність, повідомлення про припинення діяльності такої спілки та про порядок і строк заявлення вимог її кредиторами. Цей строк не може бути меншим двох місяців з моменту публікації повідомлення про припинення діяльності кредитної спілки.

Комісія вживає усіх можливих заходів щодо виявлення кредиторів, а також письмово сповіщає їх про припинення діяльності спілки.

Кредитори кредитної спілки, що припиняє діяльність, можуть вимагати від неї припинення або дострокового виконання зобов'язань та відшкодування збитків.

При реорганізації кредитної спілки після закінчення строку для пред'явлення вимог кредиторами та задоволення чи відхилення цих вимог комісія складає передавальний акт (злиття, приєднання) або розподільчий баланс (поділ), які мають містити положення про правонаступництво щодо всіх зобов'язань кредитної спілки, що припиняє діяльність, стосовно всіх її кредиторів та боржників, включаючи зобов'язання, які оскаржуються сторонами.

Передавальний акт та розподільчий баланс затверджуються органом, що прийняв рішення про припинення діяльності кредитної спілки.

Нотаріально посвідчені копії передавального акта або розподільчого балансу передаються до Уповноваженого органу.

Порушення цього порядку є підставою для відмови у внесенні до Державного реєстру запису про припинення діяльності кредитної спілки та державній реєстрації створюваних правонаступників.

При ліквідації платоспроможної кредитної спілки вимоги її кредиторів задовольняються у такій черговості:

- 1) у першу чергу задовольняються вимоги працівників кредитної спілки та членів ліквідаційної комісії, пов'язані з трудовими відносинами, та вимоги щодо сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- 2) у другу чергу задовольняються вимоги за вкладом членів кредитної спілки на депозитних рахунках та вимоги кредиторів, забезпечені заставою чи іншим способом;
- 3) у третю чергу задовольняються вимоги щодо сплати податків, зборів (обов'язкових платежів);
- 4) у четверту чергу задовольняються всі інші вимоги.

У разі відмови ліквідаційної комісії у задоволенні вимог кредитора або ухилення від їх розгляду кредитор має право до затвердження ліквідаційного балансу звернутися в суд із позовом до ліквідаційної комісії. За рішенням суду такі вимоги кредитора включаються до ліквідаційного балансу та задовольняються в порядку черговості.

Вимоги кредитора, заявлені після спливу строку, встановленого ліквідаційною комісією для їх пред'явлення, задовольняються з майна кредитної

спілки, що залишилися після задоволення вимог кредиторів, заявлених своєчасно.

Вимоги кредиторів, які не визнані ліквідаційною комісією, якщо кредитор не звертався до суду з позовом, вимоги, у задоволенні яких рішенням суду кредиторів відмовлено, вимоги, не задоволені за браком майна, вважаються погашеними.

Якщо вартість майна кредитної спілки є недостатньою для задоволення вимог кредиторів, вона ліквідується в порядку, передбаченому законом про банкрутство. Припинення діяльності кредитної спілки в процесі відновлення її платоспроможності або банкрутства визначається законом.

При ліквідації спілки залишок коштів резервного та додаткового капіталу після розрахунків із членами спілки та іншими кредиторами зараховується до Державного бюджету України.

Після завершення процедури ліквідації кредитної спілки комісією складається ліквідаційний баланс, який передається Уповноваженому органу для затвердження та є підставою для виключення такої кредитної спілки з Державного реєстру.

У червні 1994 р. 28 кредитних спілок із 17 областей України заснували Національну асоціацію кредитних спілок України (НАКСУ) [5, с. 115].

Ідея створення асоціації виникла ще при заснуванні національного оргкомітету з відродження руху кредитних спілок в Україні. Кредитні спілки, що створювалися пізніше, приєднувалися до засновників НАКСУ, яка була і залишається відкритою для всіх кредитних спілок, що виникають в Україні та дотримуються кооперативних принципів.

З 12 по 14 вересня 1994 р. в Україні відбулася перша конференція українських кредитних спілок. Після обговорення стану кредитно кооперативного руху в Україні конференція прийняла звернення до органів виконавчої влади всіх рівнів.

У листопаді 1994 року Національна асоціація кредитних спілок України стала повноправним членом Всесвітньої ради кредитних спілок. У квітні 1995 р. при НАКС створено навчально-методичний центр, а у вересні – сервісний центр. За даними НБУ, на початок 1996 р. в Україні було зареєстровано понад 150 кредитних спілок.

Національну асоціацію кредитних спілок України (далі – НАКСУ) створено для вирішення проблем, пов'язаних з розвитком кредитного руху в Україні, для поліпшення соціально-економічного стану широких верств населення, як координаційна та уніфікована структура, що об'єднує кредитні спілки в життєздатну структуру. На кінець 2000 р. до складу НАКСУ входило 105 кредитних спілок із 21 області України та Автономної Республіки Крим. Вони об'єднували майже 75 тисяч громадян і мали у своїх активах понад 17 млн грн. Кредитні спілки, що входять до членів НАКСУ, протягом 2000 р. надали близько 60 тис. позик на суму понад 40 млн грн. При цьому структура сумарного кредитного портфеля кредитних спілок – членів НАКСУ була такою: соціальне кредитування (пільгові кредитні програми для соціально незахищених верств населення) – 5%, споживче кредитування (придбання побутової техніки, навчання, відпочинок, індивідуальне житлове будівництво тощо) – 40%, бізнес-кредитування (кредитування підприємницьких ініціатив, придбання виробничого обладнання та поповнення обігових коштів підприємств і фермерів) – 55% [6, с. 13].

Основні напрями діяльності НАКСУ:

- участь у розробці та лобюванні повноцінного законодавства для кредитних спілок України;

- створення інфраструктури, яка необхідна для стабільної та ефективної роботи кредитних спілок (страхова компанія, навчально-методичний центр, сервісний центр);

- захист інтересів кредитних спілок та їх членів перед центральними та місцевими органами виконавчої влади;

- консультування кредитних спілок з фінансових, правових і бухгалтерських питань.

Підвищення кваліфікації кадрів кредитних спілок передбачає вивчення та узагальнення передового досвіду роботи; розробку внутрішніх операційних стандартів з метою уніфікації діяльності кредитних спілок – членів НАКСУ; пропаганду ідей фінансової кооперації серед широких верств населення України; створення єдиного інформаційного простору в рамках українського руху кредитних спілок; впровадження програм забезпечення фінансової стабільності кредитних спілок (стабілізаційний фонд, центральний резерв ліквідності).

НАКСУ докладає великі зусилля для створення необхідної кредитним спілкам інфраструктури, яка вже зараз складається із страхової компанії, навчально-методичного та сервісного центрів. Інфраструктура повинна не тільки задовольняти потреби кредитних спілок у необхідних послугах, а й забезпечити їх фінансову стабільність. Тому невід'ємною частиною інфраструктури повинен стати стабілізаційний фонд, який гарантує повернення вкладів громадян у разі банкрутства кредитної спілки та сприяє ефективному взаємному кредитуванню її членів.

Висновки з проведеного дослідження. З наведеного вище можна зробити такі висновки. Кредитні спілки – важлива інфраструктурна складова фінансового ринку. Саме тому їх господарська діяльність повинна сприяти економічному розвитку регіону. При організації кредитних відносин кредитні спілки виходять з необхідності врахування інтересів спілки, її пайовиків, позичальників та загальнодержавних інтересів.

У червні 1994 р. 28 кредитних спілок із 17 областей України заснували Національну асоціацію кредитних спілок України (НАКСУ).

Національну асоціацію кредитних спілок України створено для вирішення проблем, пов'язаних з розвитком кредитного руху в Україні, для поліпшення соціально-економічного стану широких верств населення, як координаційна та уніфікована структура, що об'єднує кредитні спілки у життєздатну структуру.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Дадашев Б.А. Кредитні спілки в Україні : навч. посіб. / Б.А. Дадашев, О.І. Гриценко. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 196 с.
2. Закон України «Про кредитні спілки» від 20 грудня 2001 р. № 2908-ІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 15. – С. 101-121.
3. Корніюк О. Кредитні спілки: законодавчі новації / О. Корніюк // Бухгалтерія. Право. Податки. Консультації. – 2006. – 20 березня (№ 12). – С. 75-76.
4. Кредитна кооперація : навч. посіб. / Овчиннікова О.Є., Клименко С.М., Скворцов П.І. [та ін.]. – Донецьк : Ділові перспективи, 2010. – 330 с.
5. Луцишин О.О. Кредитні спілки на ринку фінансових послуг України: проблеми та пріоритети розвитку / О.О. Луцишин // Світ фінансів. – 2006. – Випуск 3. – С. 127-132.
6. Оленчик А.Я. Матеріали семінару «Кредитні спілки України: пріоритети розвитку та регулятивної політики» / А.Я. Оленчик. – Львів : ДКРРФПУ, 25.09.06. – 16 с.
7. Положення про погодження статуту кредитних спілок з питань

кредитування та розрахунків і надання позик кредитними спілками : наказ Голови Правління НБУ від 17.03.94 № 41 // Урядовий кур'єр. – 2008. – 24 квітня. – С. 7.

8. Про внесення змін до «Положення про погодження статуту

кредитних спілок з питань кредитування та розрахунків і надання позик кредитними спілками» : лист на адресу всіх регіональних управлінь НБУ від 02.08.99 № 23011/107 // Урядовий кур'єр. – 2010. – 17 липня. – С. 5.

УДК 336.71

Єріс Л.М.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри банківської справи
Української академії банківської справи
Національного банку України*

МІЖБАНКІВСЬКІ КРЕДИТИ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ БАНКУ

Стаття присвячена визначенню місця міжбанківських кредитів у системі управління грошовими потоками банку. Проведено аналіз сучасного стану ринку міжбанківського кредитування. Обґрунтовано основні напрями удосконалення роботи банків з міжбанківського кредитування.

Ключові слова: банківська установа, міжбанківський кредит, грошові потоки.

Єріс Л.Н. МЕЖБАНКОВСКИЕ КРЕДИТЫ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ БАНКА

Статья посвящена определению места межбанковских кредитов в системе управления денежными потоками банка. Проведен анализ современного состояния рынка межбанковского кредитования. Обоснованы основные направления усовершенствования работы банков по межбанковскому кредитованию.

Ключевые слова: банковское учреждение, межбанковский кредит, денежные потоки.

Єріс L.N. BETWEEN BANK CREDITS IN CONTROL SYSTEM BY MONEY STREAMS OF BANK

The article is sanctified to the location of between bank credits in control system the money streams of bank. The analysis of modern market of the between bank crediting condition is conducted. Basic directions of improvement of work of banks are reasonable on the between bank crediting.

Keywords: bank establishment, between bank credit, money streams.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки перед банками постають проблеми формування випереджальної адаптації до змін ринкового середовища. Вирішення цих проблем потребує вдосконалення маркетингової діяльності банків, яка охоплює широке коло банківських бізнес-процесів, підпорядковуючи управлінські рішення вимогам забезпечення та зміцнення конкурентних переваг.

Для збереження конкурентних переваг банкам необхідно використання потенціалу всіх складових комплексу маркетингу, який має враховувати специфіку діяльності вітчизняних банківських установ. Сучасні дослідники вдосконалюють класичний комплекс маркетингу 4P (product, price, place, promotion) з метою його адаптації до банківської сфери, однак вони недостатньо відповідають особливостям банківської діяльності і не сприяють визначенню ефективності використання всіх складових комплексу банківського маркетингу.

Необхідність посилення уваги до стратегічних аспектів забезпечення ефективного використання комплексу маркетингу, зміцнення конкурентних переваг банків на ринку банківських послуг у сучасних умовах додатково обумовлюється поглибленням процесів фінансової глобалізації, що надзвичайно посилює чутливість банків до змін, які відбуваються у ринковому середовищі.

Тому дослідження проблем удосконалення комплексу маркетингу банку, використання якого спрямовано на збереження конкурентних переваг на ринку банківських послуг, варто визнати актуальними і своєчасними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні дослідження маркетингової діяльності викладено в наукових працях зарубіжних та вітчизняних учених, таких як: Г. Багієв, Дж. Бернет, Б. Берман, Б. Блек, С. Гаркавенко, О. Голубкова, Є. Голубков, Д. Джоббер, А. Дейян, Пітер Р. Діксон, Є. Діхтль, Дж. Р. Еванс, Ф. Котлер, І. Коренева та ін.

Проблемам банківського маркетингу та його комплексу присвячено праці таких вітчизняних учених: І. Алексеева, С. Бойко, І. Брітченка, М. Вознюка, І. Волошка, Т. Гірченко, О. Дубовик, Д. Завадської, О. Захарчука, С. Козьменка, Л. Кузнецової, І. Лютого та ін. Водночас, віддаючи належне наявним теоретичним та методичним розробкам, варто зазначити, що залишається недостатньо дослідженою, дискусійною і вимагає подальшої розробки та наукового осмислення низка теоретико-методологічних і практичних проблем, пов'язаних із формуванням інтегральної оцінки ефективності комплексу маркетингу банку.

Отже, практична значущість та недостатня теоретична розробленість проблем, пов'язаних із використанням складових маркетингу банку та напрямами підвищенням їх ефективності, визначили вибір теми дослідження та її актуальність.

Постановка проблеми. У сучасних умовах економічного розвитку країни, коли залучення строкових депозитів ускладнюється внаслідок дефіциту власних оборотних коштів підприємств та високих темпів інфляції, а з боку населення спостерігається все вищий рівень недовіри до банківських установ, виникає необхідність у залученні коштів з інших джерел – і одним із таких джерел для банків є міжбанківські